

Sygn. akt III S 37/22

POSTANOWIENIE

Dnia 19 maja 2022 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący – Sędzia Sądu Okręgowego Roman Troll

Sędziowie Sądu Okręgowego: Beata Majewska-Czajkowska Katarzyna Banko

po rozpoznaniu w dniu 19 maja 2022 r. w Gliwicach na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi A. C.

przy udziale Skarbu Państwa-Prezesa Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w sprawie prowadzonej przed Sądem Rejonowym w Tarnowskich Górach pod sygn. akt I Ns 1024/14

postanawia:

- 1) stwierdzić, że w sprawie prowadzonej przed Sądem Rejonowym w Tarnowskich Górach pod sygn. akt I Ns 1024/14 nastąpiła przewlekłość postępowania;
- 2) przyznać skarżącej od Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach 2000 zł (dwa tysiące złotych);
- 3) oddalić skargę w pozostałej części;
- 4) zwrócić skarżącej 200 zł (dwieście złotych) uiszczone tytułem opłaty od skargi.

SSO Katarzyna Banko SSO Roman Troll SSO Beata Majewska-Czajkowska

Sygn. akt III S 37/22

UZASADNIENIE

Skarżąca A. C. 31 stycznia 2021 r. (wówczas skarga wpłynęła do Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach) wniosła o stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie prowadzonej przed Sądem Rejonowym w Tarnowskich Górach o sygn. akt I Ns 1024/14, przyznania od Skarbu Państwa na jej rzecz 3000 zł oraz zasądzenia kosztów postępowania. W uzasadnieniu wskazała, że pomimo złożenia w styczniu 2021 r. wniosku o nadanie klauzuli wykonalności postanowieniu z 20 maja 2019 r. nie został on rozpoznany.

Skarb Państwa-Prezes Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach wniósł o oddalenie skargi, zaznaczając, że opóźnienia spowodowane są znacznym obciążeniem.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W sprawie o zniesienie współwłasności, wszczętej wnioskiem W. B.

i R. P., który wpłynął do Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach 18 czerwca 2014 r. zapadło 20 maja 2019 r. na rozprawie postanowienie, które uprawomocniło się 11 czerwca 2019 r. Tym postanowieniem dokonano zniesienia współwłasności poprzez przyznanie m.in. skarżącej na własność jednej z działek oraz na jej rzecz zasądzono 1600 zł. Skarżąca 15 listopada 2019 r. wniosła o doręczenie jej odpisu tego postanowienia w dwóch egzemplarzach z klauzulą

prawomocności i odpisem opinii biegłego, co nakazano uczynić tego samego dnia, a wykonano 26 marca 2020 r. / k. 449/, skarżąca otrzymała je 1 kwietnia 2020 r. /k. 464/. 28 stycznia 2021 r. skarżąca złożyła wniosek o nadanie klauzuli wykonalności postanowieniu z 20 maja 2019 r. /k. 485/, akta przedstawiono orzecznikowi 15 lutego 2021 r., a referendarz sądowy 17 czerwca 2021 r. nakazał pobrać od skarżącej koszty sądowe oraz nadał klauzulę wykonalności co do punktu zasądzającego na jej rzecz świadczenie pieniężne, zarządzając doręczenie tytułu wykonawczego skarżącej, przy czym zwrócił akta sekretariatowi 22 czerwca 2021 r., a zarządzenie w tym zakresie wykonano 1 lutego 2022 r. / k. 486v./. Skarżąca wniosła też 2 lipca 2021 r. o zwolnienie jej od kosztów sądowych tymczasowo wyłożonych na wydatki przez Skarb Państwa, który przedstawiono sędziemu 22 lipca 2021 r., a tenże 14 września 2021 r. zarządził wykonanie zarządzenia z 17 czerwca 2021 r. oraz przedstawienie akt referendarzowi sądowemu z wnioskiem skarżącej; akta zwrócono do sekretariatu dwa dni później, a 1 lutego 2022 r. – jak już wyżej wskazano – wykonano zarządzenie dotyczące doręczenia postanowienia z 17 czerwca 2021 r. i wykonania zarządzenia z tego dnia. Skarżąca dokumenty otrzymała 3 lutego 2022 r.

1 lutego 2022 r. zarządzono też przekazać akta ze skargą Sądowi Okręgowemu w Gliwicach; tego samego dnia przekazano akta do sekretariatu, przy czym zarządzenie to wykonano 17 marca 2022 r. Akta wpłynęły do Sądu Okręgowego 29 marca 2022 r.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki

(t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 75 ze zm.) dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość (...) czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawilości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania. Przewlekłość postępowania to brak czynności zmierzających do rozstrzygnięcia, zachodzący dłużej niż jest to konieczne do rozważenia sprawy bądź zgromadzenia dowodów, chodzi zatem o to, by czynności zmierzające do wydania orzeczenia kończącego zabierały odpowiednią ilość czasu, czyli odbywały się bez zbędnej zwłoki (por. art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki). Zbędną zwłoką nie jest przy tym każdy upływ czasu, ale dopiero nadmierne odstępstwo od czasu zwykle koniecznego dla wykonania określonych czynności, dlatego przewlekłość postępowania zachodzi wówczas, gdy zwłoka w czynnościach jest nadmierna (rażąca) i nie znajduje uzasadnienia w obiektywnych okolicznościach sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 29 maja 2013 r., sygn. akt KSP 3/13, LEX 1318217, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 10 stycznia 2013 r., sygn. akt II S 33/12, LEX 1246709; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 23 listopada 2010 r., sygn. akt II S 28/10, sygn. akt KZS 2010/11/50, LEX 783363). W postępowaniu ze skargi na przewlekłość postępowania sąd bada jedynie czy postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne do jego zakończenia, ocenia terminowość i prawidłowość czynności sądowych; nie ocenia zaś prawidłowości rozstrzygnięć wydanych w sprawie, ponieważ kwestie merytoryczne dotyczące istoty tej sprawy mogą być podnoszone jedynie w postępowaniu odwoławczym (por. postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 7 marca 2014 r., sygn. akt I OPP 18/14, LEX nr 1449840).

Zgodnie z art. 12 ust. 3 ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki na żądanie skarżącego lub z urzędu sąd zaleca podjęcie przez sąd rozpoznający sprawę co do istoty albo przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze odpowiednich

czynności w wyznaczonym terminie, chyba że wydanie zaleceń jest oczywiście zbędne, przy czym zalecenia nie mogą wkraczać w zakres oceny faktycznej i prawnej sprawy.

Sprawa prowadzona przed Sądem Rejonowym w Tarnowskich Górach nie jest skomplikowana pod względem faktycznym lub prawnym. Od złożenia spornego wniosku o nadanie klauzuli wykonalności (wpływu do Sądu Rejonowego) do czasu jego merytorycznego rozpoznania upłynęło prawie 5 miesięcy, ale wykonanie zarządzenia w tej części zajęło ponad 7 miesięcy.

Wniosek o nadanie klauzuli wykonalności należy rozpoznać niezwłocznie, termin instrukcyjny wynosi 3 dni (por. art. 781¹ k.p.c.). W realiach tej sprawy wniosek o nadanie klauzuli wykonalności (wpływ 28 stycznia 2021 r.) przedstawiono referendarzowi sądowemu dopiero 15 lutego 2021 r., który 17 czerwca 2021 r. rozpoznał wniosek, natomiast wykonano jego zarządzenie dopiero 1 lutego 2022 r. Prezes Sądu tłumaczy to obciążeniem pracowników sekretariatu. Pismo powinno być jednak przedkładane niezwłocznie po jego wpływie, a miało ono na celu uzyskanie tytułu wykonawczego. Ponadto klauzulę nadano po upływie prawie 5 miesięcy od przedstawienia akt, a od czasu zwrotu akt do sekretariatu do wykonania zarządzenia w tym zakresie upłynęło dalszych ponad 7 miesięcy. Ta zwłoka jest nieuzasadniona, a dotyczy prostych czynności – nadania, sporządzenia i wysłania tytułu wykonawczego.

W żaden sposób nie tłumaczą powyżej opisanej beczynności trudności kadrowe, czy też obciążenie pracą w Sądzie Rejonowym w Tarnowskich Górach, nie ma to bowiem istotnego znaczenia dla rozpoznania sprawy w zakresie ustalenia przewlekłości postępowania, albowiem strona nie może odpowiadać za niewłaściwe rozmieszczenie kadr w sądach, natomiast ma prawo do rozpoznania sprawy bez zbędnej zwłoki, co gwarantuje jej art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w R. 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr (...) oraz uzupełnionej Protokołem nr (...) (Dz. U. z 1993 r., Nr 61, poz. 284 ze zm.).

Dlatego też należało uznać, że w sprawie doszło do przewlekłości postępowania.

Zgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w przypadku uwzględnienia skargi na żądanie skarżącego sąd przyznaje od Skarbu Państwa sumę pieniężną w wysokości od 2000 do 20000 zł, przy czym jej wysokość wynosi nie mniej niż 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość. Sąd może przyznać sumę pieniężną wyższą niż 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, jeżeli sprawa ma szczególne znaczenie dla skarżącego, który swoją postawą nie przyczynił się w sposób zawiniony do wydłużenia czasu trwania postępowania.

Skarżąca podnosiła, że sprawa ma szczególne dla niej znaczenie z uwagi na podeszły wiek i niską emeryturę. Skarżącą zapomina, że postępowanie w tej sprawie toczy się od czerwca 2014 r. i zakończyło się wydaniem prawomocnego postanowienia 20 maja 2019 r., które nie było skarżone; to nie skarżąca jednak wystąpiła z wnioskiem o jego wydanie, gdyż dowiedziała się o postępowaniu najpóźniej w lutym 2015 r.; trwało więc ono zgoła dłużej niż postępowanie klauzulowe, które jednak z zasady powinno być krótkie. Wniosek o nadanie klauzuli wykonalności skarżąca złożyła zaś po około 19 miesiącach od wydania postanowienia. Dodatkowo Sąd Rejonowy zasądził na rzecz skarżącej 1600 zł, a tytuł wykonawczy już jej doręczono. Dlatego też, zdaniem Sądu Okręgowego, brak podstaw do przyjęcia, że sprawa w tym zakresie ma dla niej szczególne znaczenie, umożliwiające zasądzenie wyższej kwoty niż w tytule wykonawczym. Dlatego też Sąd Okręgowy przyznał na rzecz skarżącej minimalną sumę pieniężną (2000 zł).

Brak było potrzeby zalecania Sądowi Rejonowemu podjęcia określonych czynności w trybie art. 12 ust. 3 ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, albowiem zarządzono już przedstawienie referendarzowi sądowemu celem rozpoznania

wniosku skarżącej z 2 lipca 2021 r., jednakże wpływ skargi na przewlekłość oraz wykonanie zarządzeń ze zwłoką (jak wyżej) spowodowało, że akta od końca marca 2022 r. znajdują się w Sądzie Okręgowym w Gliwicach.

Dlatego też skarga podlegała uwzględnieniu.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 12 ust. 2 i 4 ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, należało orzec jak w punktach 1. i 2. sentencji. Na podstawie art. 12 ust. 1 tej ustawy oddalono skargę w pozostałej części jako nieuzasadnioną (punkt 3. sentencji). Na podstawie art. 17 ust. 3 tej ustawy, należało orzec jak w punkcie 4. sentencji, albowiem skargę w części uwzględniono.

SSO Katarzyna Banko SSO Roman Troll SSO Beata Majewska-Czajkowska